

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
 НАЦИОНАЛЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ

Национален Осигурителен
 Институт
 N 92-00-490/
 София 27.09.2000

ДО
 КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
 РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

от Национален осигурителен институт
 със седалище и адрес на управление: гр.
 София, район Възраждане, бул.
 "Ал.Стамболийски" № 62-64,
по конституционно дело № 12/2000 г.

Ал. Стамболийски на б.с.
 Ал. Стамболийски

2. 16. 2000 г.



УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

В определения ни 14-дневен срок изразяваме следното становище по § 6 от Закона за изменение и допълнение на Наказателния кодекс, тъй като само по отношение на него се явяваме заинтересувана страна.

По т.2, б."а"

Мотивите, изложени в тази точка, не отговарят на чл.259а, ал.1 от НК.

Съставът на визираното престъпление се състои от две кумулативни предпоставки:

А/. извършване на определено действие – разрешаване изплащането на възнаграждения /независимо от това дали те са дължими от работодател по трудово правоотношение или от възложител – по граждански договор/;

Б/. невнасяне на всички дължими задължителни осигурителни вноски, ако невнесеното е в големи размери.

Вносителите на искането изместват същността на спора – че чл.259а, ал.1 е в противоречие на чл.48, ал.5 от Конституцията /като е цитиран чл.41, ал.5/, с който е гарантирано минимално трудово

възнаграждение на работници и служители – по трудов договор, както и на чл.1, 2,3 и 11 от Конвенция № 95 за закрила на работната заплата.

Тези текстове засягат единствено задължението на работодателя за изплащане на работни заплати, а не и внасянето на осигурителни вноски към държавното обществено осигуряване – по силата на специален закон. Чл.11 от Конвенцията регламентира една особена хипотеза – заплащане на работна заплата при фалит или съдебна ликвидация на предприятие.

Всички изложени мотиви в искането засягат единствено задължения, произтичащи от трудови правоотношения и поради това считаме, че съдът следва да обсъди в мотивите си само този кръг от правоотношения, по отношение на които е бил сезиран – разрешаване от длъжностно лице изплащането на възнаграждения, без да са внесени всички дължими задължителни осигурителни вноски – по трудови правоотношения.

Внасянето на осигурителни вноски по своя характер не е облигационно задължение за работодателя в полза на работник или служител. Подобна аналогия с облигационните правоотношения /договор в полза на трето лице по Закона за задълженията и договорите – чл. 22 /не е съобразена с изричните разпоредби от действащите нормативни актове, а именно:

1. Вноските към държавното обществено осигуряване са публично държавно вземане /чл.13, ал.2, т.1 от Данъчния процесуален кодекс/, чието реализиране е свързано с принудителни способности за събиране, различни от способите за събиране на вземанията по облигационните задължения. Тези вноски подлежах на принудително събиране и по отменения вече Закон за събиране на държавните вземания /чл.1, т.1/.

2. Контролните органи на Националния осигурителен институт издават индивидуални административни актове по смисъла на чл.2 от Закона за административното производство. Страните по тези актове не са равнопоставени, а се намират в отношения на власт и подчинение.

3. Размерът на тези вноски не е предмет на договаряне и не зависи от волята на страните, както е при облигационните правоотношения. Този размер е също императивно определен – със специални закони.

4. Внасянето на осигурителни вноски е задължение не само за работодателя, както се твърди в искането. Размерът на осигурителните вноски е в съотношение 80:20 – работодател-работник, което през 2007 г. ще бъде 50:50 /чл. 6, ал.3 от Кодекса за задължително обществено осигуряване/, а с чл.259а, ал.1 от НК **се криминализира само деянието разрешаване изплащане на възнаграждения**, без да внесени всички дължими задължителни осигурителни вноски.

По т.2, б."б"

1. Твърдението, че с чл.259а, ал.1 от НК се възпрепятства възможността на стопанските субекти да развиват своята дейност не е мотивирано, а освен това не е и съобразено с нормативната уредба.

В чл.36, т.6 и чл.37, ал.5, т.6 от Кодекса за задължително обществено осигуряване на стопанските субекти в материално затруднение е дадено правото да поискат разсрочване на дължимите осигурителни вноски – за срок от три години. Законодателят е предвидил тази правна възможност именно поради сложната икономическа ситуация в страната.

2. С новосъздадения чл.259а, ал.1 от НК се охраняват **именно** правата на лицата, които полагат труд. В законодателството ни не се предвижда зачитане на осигурителен стаж, когато осигурителни вноски са дължими, но не са внесени, както беше режимът до 31.12.1999 г. Чрез реализирането на наказателна отговорност спрямо длъжностни лица, които разрешават изплащането на възнаграждението, без да са внесени дължимите задължителни осигурителни вноски, се осъществява превенция, гарантираща осигурителния стаж за пенсия и изплащането на обезщетения в предвидените от Кодекса за задължително обществено осигуряване случаи.

По т.2, б."в"

В чл.259а, ал.1 от НК не е определен кръгът на субектите "длъжностни лица", тъй като този термин е изяснен в чл.93, т.1 от НК. Наказателна отговорност по атакуваната разпоредба е предвидена само за онези длъжностни лица, които имат правомощия да **разрешават** изплащане на възнаграждения, т.е. – това са лица с разпоредителни функции.

Понятието "заплащане на възнаграждение" също е нормативно определено – в чл.270, ал.2 от Кодекса на труда и в чл.6, ал.10 от Кодекса за задължително обществено осигуряване.

Чл.259а, ал.1 от НК се прилага само в случаите на невнесени осигурителни вноски в големи размери. ОСНК с Тълкувателно решение № 1/30.10.1998 г. по тълк.н.д. № 1/98 г. е дал разяснение на понятието **големи размери** – "... Критерият е паричната равностойност на предмета на престъплението, която надхвърля седемдесет пъти установената в страната минимална работна заплата".

Невнасянето на осигурителни вноски за един работник не би могло да бъде в особено големи размери, за да се осъществи съставът на чл.259а, ал.1 от НК.

29

По т.2, б."г"

В искането по тази точка изобщо не се сочи на кои разпоредби от Конституцията противоречи чл.259а, ал.2 от НК или на кои общопризнати норми на международното право и международните договори, по които България е страна, този текст не съответства.

Поради това по тази точка от искането не излагаме становище.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Молим, с оглед на гореизложеното, да постановите решение, с което да отхвърлите искането по конституционно дело № 12/2000 г. за обявяване противоконституционността на § 6 от Закона за изменение и допълнение на Наказателния кодекс.

УПРАВИТЕЛ: 
/И.ХРИСТОСКОВ/

нп/мч